

Cuvânt înainte

An de an și într-o intensitate crescândă, descoperirile arheologice aduc științei istorice o seamă de izvoare, care îi dau de fiecare dată noi detalii și precizări pentru toată antichitatea și, mai ales, pentru acele perioade sau epoci istorice în care informațiile scrise lipsesc cu desăvârșire.

Răspunzând unor cerințe de ordin științific s-a încetățenit ca periodic, să se organizeze o seamă de întruniri, în cadrul cărora noile descoperiri sau documentările acumulate în timp să fie etalate și supuse unor confruntări, analize, dezbateri și interpretări pentru a se reliefa tot ceea ce este semnificativ din descoperirile făcute. În acest scop și cu aceleași dorințe de rezolvare a unor probleme de importanță istorică s-a organizat și întrunirea de la Tulcea. Lucrările ei s-au desfășurat în perioada septembrie, 1993, cu statutul unui Colocviu internațional, sub auspiciile morale ale Uniunii Internaționale de Studii de Preistorie și Protoistorie. Tematica acestei manifestări și-a încadrat problematica sa în timp și spațiu, în limitele unei cronologii ce cuprinde doar prima perioadă a civilizației fierului. Este de la sine înțeles că tematica Colocviului a fost determinată nu numai de numărul și volumul descoperirilor arheologice, dar și de necesitatea elucidării unor probleme atât de controversate ce privesc această perioadă istorică.

Ne este bine cunoscut, că prima perioadă a civilizației fierului constituie pentru istoria continentului european epoca unor mari migrații care au dus la dislocări masive de grupuri culturale și mari bulversări în evoluția firească a societății, este epoca unor mutații de fond în viața economică și spirituală, evenimente pe care istoricul Jacques Briard le-a situat drept «...începutul marșului pentru istorie», iar odată cu el, același istoric conchide că «...acum este începutul Protoistoriei în care aveau să se nască etniile, chiar dacă noi le numim proto-celți, proto-iliri, proto-traci», etc.

Să nu uităm că în această epocă a marilor mutații și în istoria României se înscrie geneza neamului geto-dac și a civilizației lor, iar când marile mișcări și dislocări de populații au încetat, triburile geților de la sud de Istru (Dunăre), sunt nominalizate în prima carte de istorie universală ca o forță și o etnie ce se individualizează între toate celelalte neamuri vecine (Herodot, Istorii, IV, 93).

De asemeni, trebuie să mărturisesc că ideea colaboratorului meu în organizarea Colocviului de la Tulcea - prof. I.T. Niculiță de la Universitatea de Stat din Chișinău - Moldova, prin care a susținut extinderea problematicii manifestării în spațiul circumponțic a coincis cu dorința noastră mai veche, de a ne substitui într-o formă cât mai activă, ca drept continuatori ai moștenirii științifice pe care ne-a lăsat-o prof. Gheorghe I.Brătianu. În acest context de idei, importanța economică a Deltei Dunării și rolul politic și strategic pe care gurile marelui fluviu european și zonele lor limitrofe l-au jucat de-a lungul istoriei, în spațiul circumponțic, nu lasă loc de alte comentarii.

Există o literatură de specialitate destul de cuprinzătoare în care se demonstrează că, de la Vasilă Pârvan și până azi, descoperirile arheologice au dus la schimbarea celei mai mari părți din tezele marelui istoric care tratează problema migrațiilor „cimmero-scytae” și importanța lor în formarea civilizației geto-dace. Cu toate acestea, problema migrației cimmeriene rămâne în continuare o enigmă pentru arheologie și mai ales, a prezenței lor în regiunile din afara teritoriului în care s-a format această cultură, iar invaziile sciților pe teritoriul României de azi, constituie încă un vast subiect de discuție.

Sperăm ca paginile acestui volum în care s-au înregistrat nu numai subiectele abordate, ci și discuțiile primei confruntări pe această temă, să fie doar începutul acelor dezbateri care vor duce la realizarea scopului propus.

Colonizarea greacă este, deasemeni, un fenomen de importanță majoră în istoria regiunilor circumpontice, dar vastitatea problematicii lui constituie subiectul unei alte manifestări similare.

Dacă Universitatea de Stat din Chișinău, prin decanul Facultății sale de Istorie - prof. Ion T. Niculiță, ne-a fost un colaborator deosebit în reușita Colocviului nostru, dacă Secțiunea română a Uniunii Internaționale de Studii de Preistorie și Protoistorie, reprezentată prin prof. Alexandru Vulpe, ne-a fost portdrapelul susținerii manifestării noastre nu numai din punct de vedere moral, ci și științific, prin nivelul ridicat la care s-au purtat toate discuțiile, Consiliul Județean al Tulcei a fost susținătorul nostru moral și material, nu numai în organizarea Colocviului și a tipăririi lucrărilor lui, ci și în realizarea întregului program științific și cultural al institutului nostru.

Gavrilă SIMION

Avant propos

Chaque année le chiffre et la richesse croissante des vestiges archéologiques mis au jour par les fouilles apportent à l'Histoire de nouveaux détails, de nouvelles précisions concernant l'Antiquité et surtout les âges révolus au sujet desquels les sources écrites sont absolument muettes.

Aussi, pour répondre aux exigences scientifiques nées de cet état des choses, des réunions périodiques ont dû être organisées, ayant pour but l'examen et le débat des interprétations à donner aux divers témoignages ainsi obtenus afin de bien dégager la somme de données importantes qu'ils comportent. Ce fut la raison de la réunion organisée à Tulcea en septembre 1993 sous la forme d'un Colloque international bénéficiant des auspices de l'Union Internationale des Sciences Pré-et Protohistoriques (l'UISPP). La thématique de cette manifestation fut conçue de manière à s'inscrire dans le temps et l'espace du premier âge du fer, compte tenu non seulement du nombre et du volume des vestiges la concernant, mais aussi du besoin d'éclairer une suite de questions controversées relatives à cette époque historique.

Il est généralement connu que le premier âge du fer représente pour l'histoire du continent européen une époque de grandes migrations; la dislocation de très importants groupes culturels devait engendrer des bouleversements profonds dans le devenir normal de la société. Ce fut une époque de mutations fondamentales pour la vie économique et spirituelle; ce fut ce que l'historien Jacques Briard considéra comme « ...le début de la marche pour l'histoire » en concluant que « c'est maintenant que débute la Protohistoire au cours de laquelle allaient naître les ethnies, même si nous les appelons proto-Celtes, proto-Illyriens, proto-Thraces ».

Or, ne négligeons pas le fait que le commencement de l'histoire du peuple roumain s'inscrit dans cette même époque des grandes mutations, avec la genèse du peuple des géto-daces et de leur civilisation. N'oublions pas non plus qu'au moment où le calme se rétablissait dans cet espace de grandes migrations et de grandes dislocations de peuples, les tribus des Gètes vivant au sud de l'Istros (le Danube) se trouvèrent nominalisées dans le premier livre d'histoire générale (Hérodote, Histoires, IV, 93) en tant que force et ethnie individualisée parmi ses voisins.

Il convient d'ajouter ici à propos de l'organisation de notre colloque que l'idée de notre partenaire de travail à cette fin, le prof. Ion T. Niculiță, de l'Université d'Etat de Chișinău (Moldavie), qui a suggéré d'élargir la thématique de cette réunion pour englober aussi l'espace circumpontique a rejoint notre desideratum de reprendre à notre compte et de façon aussi active que possible l'héritage du prof. Gheorghe I. Brătianu dans ce domaine. En effet, ce contexte ne permet aucun commentaire contradictoire quant à la portée économique du Delta

danubien et au rôle stratégique tenu tout au long de l'histoire par les bouches de ce grand fleuve européen et leur arrière-pays.

A noter qu'il y a une littérature spécialisée relativement riche prouvant que depuis le grand Vasile Pârvan à nos jours les témoignages archéologiques dégagés par les fouilles ont entraîné des changements essentiels pour une bonne partie de ses thèses relatives aux grandes migrations „cimméro-scythique“ et leur portée quant à la genèse de la civilisation géto-dace. Néanmoins, la question cimmérienne demeure encore une énigme archéologiques, surtout pour ce qui est de leur présence dans les régions extérieures au berceau de cette culture. Ajoutons aussi que l'invasion des Scythes dans l'espace actuel de la Roumanie représente toujours un vaste sujet de débat. Nous espérons donc que les pages du présent volum qui englobent en plus des contributions sur le sujets requis le débats que ces contributions ont suscitées soient les premier pas dans une nouvelle voie recherche, suivis par d'autres pas au moyen d'une suite de manifestations du même genre. A retenir, en effet, que la colonisation hellénique de l'espace circumpontique propose une vaste thématique d'intérêt primordial qu'il conviendrait d'aborder dans le cadre d'un autre colloque.

Un dernier mot, encore, Si l'Université d'Etat de Chişinău représentée par le doyen de sa Faculté d'Histoire, le prof. I.T. Niculiţă, s'est avérée un partenaire efficace pour la bonne réussite de notre Colloque; si la Section roumaine de l'UISPP, représenté par le prof. Alexandru Vulpe, a fait figure de porte-drapeau assurant le haut niveau de nos débats, il nous faut aussi mentionner avec gratitude le Censeil Départemental de Tulcea, dont l'appui moral et financier s'est fait sentir non seulement pour ce que est de l'organisation de ce colloque et l'édition du présent ouvrage, nais aussi en ce qui cencerne la mise en oeuvre de l'ensemble du programme scientifique et culturel de notre Institut.

Gavrilă SIMION